

تاریخ‌نگاری
دکتر علی شریعتی

حجت فلاح تونکار

www.ketab.ir

سرشناسه: فلاح توتکار، حجت، ۱۳۴۷-
 عنوان و نام پدیدآور: تاریخ نگاری دکتر علی شریعتی / حجت فلاح توتکار
 مشخصات نشر: تهران: صمدیه، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۳۰۱ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۷۹۰-۱۰-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: شریعتی، علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶ -- دیدگاه درباره تاریخ
 موضوع: شریعتی، علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶ -- نقد و تفسیر
 موضوع: تاریخ نویسی -- ایران
 موضوع: تاریخ نویسی اسلامی
 موضوع: تاریخ نویسی
 رده بندی کنگره: DSR ۹۸ / ش ۴ / ف ۸ / ۱ / ۲
 رده بندی دیویی: ۹۷۵ / ۱ / ۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۷۱۰۰۰

تاریخ نگاری دکتر علی شریعتی

- نویسنده: حجت فلاح توتکار
- طراح جلد: احسان اصفهانیان (استودیو ۴ میخ)
- شمارگان: ۴۰۰ نسخه
- چاپ اول: پاییز ۹۶
- قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان
- چاپ و صحافی: پردیس دانش
- ناشر: صمدیه
- مدیر نشر: لطف الله میثمی
- مسئول تولید: آرمان رضاپور
- نشانی: تهران، میدان توحید، نصرت غربی، شماره ۲۴، طبقه سوم
- کد پستی ۱۴۵۷۸۳۷۴۵۴، صندوق پستی ۱۳۴۴۵/۸۹۵ تلفاکس: ۶۶۹۳۶۵۷۵
- حقوق ناشر محفوظ است.

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۱	دبیان
۱۵	بخش اول: نثر به تاریخ شریعتی
۱۷	فصل اول - تاریخ، منبع شناخت و تغییر
	فصل دوم - روش شناسی تاریخ؛ دیالکتیک اسلامی - سنج شناسی (تیپ شناسی)
۲۹	فرهنگی
۴۷	بخش دوم: نوشته ها - یادگار تاریخ نگارانه شریعتی
۴۹	فصل اول - نخستین نوشته ها
۷۱	فصل دوم - تاریخ اسلام و تشیع
۷۱	۲-۱-۲ اسلام شناسی (درسهای دانشگاه شهید) [اسلام تاریخی شناسی]
۱۱۱	۲-۲-۲ روش شناخت اسلام
۱۳۴	۲-۲-۲ تاریخ تشیع
۱۵۵	فصل سوم: تاریخ ایران و کشورهای اسلامی
۱۵۵	۱-۲-۳ تاریخ تحولات ایران پس از اسلام
۱۶۸	۱- دور گشتن از خویش
۱۷۵	۲-۳-۲ تاریخ معاصر ایران
۱۸۷	۳-۲-۳ تاریخ کشورهای اسلامی
۲۱۵	فصل چهارم: تاریخ ادیان و تاریخ غرب
۲۱۵	۱-۴-۲ تاریخ ادیان

۲۳۵	 ۲- ۴- ۲ تاریخ غرب
۲۵۷	 فرجام سخن
۲۶۱	 ضمیمه - شریعتی و نظریه تاریخ مارکس
۲۷۸	 نتیجه گیری
۲۷۹	 یادداشتهای ضمیمه
۲۸۵	 کتابنامه:

www.ketab.ir

پیشگفتار

دغدغه‌ها و دلبستگی‌های برخی کسان به دانش تاریخ، بر بنیاد مطالعه مجموعه آثار علمی شریعتی می‌باشد. شریعتی با بحث‌هایی که در باب نظریه‌های تاریخ، تاریخ اسلام، تشیع، ادیان و نیز مکتب‌های جدید مغرب زمین داشت، خواننده اثرش را به منابع علمی تاریخ توجه می‌داد.

برخی از استادان والامقام، ژرف‌اندیش و اثرگذار گروه تاریخ دانشگاه فردوسی مشهد در دوره تحصیلی ۱۳۶۵-۱۳۶۹ ش، چون دکتر عزت‌الله رادمنش، دکتر مسعود فرنود و استاد سی‌لطانی از دانشجویان دکتر شریعتی در سال‌های تدریسش در دانشگاه فردوسی مشهد بودند. آنها به ضرورت از اندیشه و روش تاریخی و شیوه تدریس شریعتی نکته‌های بدیعی در کلاس‌های درس می‌گفتند که نگارنده در توضیح بیش و روش تاریخی شریعتی، نکته‌ها را در ذهن داشته است.

بر بنیاد نقش مهم و اثرگذاری که شریعتی در تحول و تکامل تاریخ‌نگاری ایران داشته است باید به جایگاه او در این علم و روش‌های ویژه داشت. پژوهش حاضر پس از مطالعه تفصیلی و یادداشت‌برداری از مجموعه آثار شریعتی تدوین شد.

در فرآیند این پژوهش از مشاوره‌ها و یادآوریه‌های برخی کسان بهره گرفته‌ام. دکتر نصرالله پور محمدی املشی، دکتر محمدرضا حسینی، دکتر غلامحسین زرگری‌نژاد و دکتر حسین زمانی از جمله سرورانی بودند که برخی یادآوریه‌هایشان درباره بیش و روش و تحلیل‌های تاریخ‌نگارانه شریعتی برای نگارنده بسیار سودمند بود.

همچنین دکتر سیدهاشم آقاچری منت گذاشتند و متن حاضر را مطالعه و یادآوریهایی سودمند کردند اما به چارچوب دیگری برای بحث باور داشتند. به هر روی همواره سیاستدار وی خواهم بود. دکتر عباس منوچهری نیز به خواست نگارنده، پس از مطالعه پیشنهادات و نکات مهمی برای بهتر شدن کار ارائه کرد. برای همیشه مدیون دانش و لطف او می‌باشم.

همچنین برخی کسان یاری‌گر نگارنده در دسترسی به برخی کتابها و مقاله‌ها در پیوند با موضوع پژوهش بودند. یحیی آریا بخشایش (پژوهشگر دفتر ادبیات انقلاب اسلامی)، محمد بی‌طرفان (دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه خوارزمی)، محمد توکلی (کارشناس ارشد تاریخ انقلاب اسلامی)، آنگاه بین‌المللی امام خمینی، حسین حاتمی (دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه تربیت مدرس)، محمود سیفی (دانشجوی کارشناسی تاریخ دانشگاه بین‌المللی امام خمینی)، محمد قبادی (پژوهشگر دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری)، جعفر گلشن روغنی (دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه بین‌المللی امام خمینی)، رشید گوهریان (پژوهشگر دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری)، رضا منتاری اصفهانی (پژوهشگر مرکز اسناد ریاست جمهوری)، آسیه مهاجری (دانشجوی کارشناسی تاریخ دانشگاه بین‌المللی امام خمینی)، محمد نورمحمدی (دانشجوی دکتری فرهنگ و تمدن اسلامی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی) در این زمینه یاری‌رسان بودند. در پایان از همسرم شایسته ذوالفقاری که با صبر و حوصله در تشویقش یاری‌رسان اصلی‌ام در تدوین این کتاب بود سپاسگزارم.

حجت فلاح تونکار

عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه بین‌المللی امام خمینی

قزوین، ۶ تیر ۱۳۹۳ / ۲۹ شعبان ۱۴۳۵